

REDACTIA

nr. Deák Ferencz-u Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vră de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
Trăsnăuța pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
inafete în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Două discursuri.

(*) Vrem să vorbim de cele două discursuri, al noului fișpan Urbán și al dlui Veliciu. După a noastră părere, și unul și altul dintre aceste discursuri nu este numai de interes local, ci ambele sunt de însemnătate obștească. Eată de ce: noul fișpan al Aradului este reprezentantul cel mai fidel al actualului guvern. El ocupă locul unui fișpan, cu care noi Românii am avut multe de luptat și fără să ne facem iluziuni și să dăm programului ce a dezvoltat o importanță, pe care nu o poate avea, trebuie să constatăm însă tonul chibzuit, cu care a vorbit și încă în mijlocul unei Ungurimi vestită prin orgiile șoviniste și prin persecuțiunile în contra Românilor.

Ne închipuim apoi, că înainte de a primi poziția „grea“, cum a caracterizat-o el însuși, într'un comitat „poliglott“, cum a zis episcopul Goldiș, Urbán Iván a conferat cu Széll și au căzut de acord asupra principiilor, conform cărora să cărmuiască aici, unde până și cel mai blând și moderat prelat al nostru continuu este acuzat că „conspiră contra unității statului“. Suma ideilor ce a dezvoltat deci fișpanul intră în vederile lui Széll, care se pare că ar inclina spre o potolire a spiritelor. Zicem o potolire, și nu pactare, cum denunță și Ungurii și Românii cari fac pe grozavii, — nici împăcare, căci împăcarea sinceră între Unguri și Români nu se poate face decât în chipul cum a indicat anul trecut, la banchetul din Arad, Prea Sfințitul Episcop Popea.

Ear' că Széll nu poate avea încă nici forța, nici potriveala timpului pentru a-i îndupleca pe Unguri la o asemenea pace, cine s'o tăgăduiască?!

E însă ceva și ceea-ce face prin numirea nouilor fișpani. Indepărtează pe cei a căror administrație a întărit lumea și numește persoane, al căror caracter impune și adversarilor politici.

E un început spre bine. Mai ales dacă și în alte locuri îl va urma cu stăruință.

Trebuie să constatăm adică un lucru: numiri de fișpani s'au făcut mai ales în comitate locuite de naționalități, în primul rând între Slovaci. Sătrapi recunoscuți au fost trimiși în binemeritata pensie.

Tot așa și vacanțe și svon de schimbări sunt în comitate locuite de naționalități.

La Brașov, între Români și Sași, la Vêrșet, între Sârbi și Șvabi, la Neoplanta între Sârbi, e vorba de schim-

bări mari administrative. Le face încet Széll, pentru-că e mare șovinismul ce-l stă în cale.

Dacă va numi însă persoane, cari excelează prin calități alese și își vor face virtuți îndeplinind făgăduințele lor, apoi va pute să realizeze ceva din câte se svonia că are misiunea să realizeze.

În acest înțeles privim schimbarea fișpănească din Arad și în acest înțeles socotim că sunt de scos în relief cuvintele chibzuite ale lui Urbán Iván, care zicea că: „nu contra lor, ci cu ei împreună vreau să lucrez“.

Cât privește vorbirea d-lui M. Veliciu, ea trebuie de asemeni privită nu numai ca o oglindă a gândurilor și sentimentelor politice ale Românilor din aceste părți, ci și ca o strălucită dovadă despre tactul și lealitatea noastră.

Și în sus și în jos am fost adecă denunțați mereu, că suntem oameni cu cari nimeni nu se poate înțelege: exagerați în pretensiuni și nesocotiți ca maniere. D. Veliciu, care stă d'asupra a ori-ce bănuială, având îndreptul său o carieră politică curată și anii de temniță de la Vaj, unde pentru dragostea de neam a stat, fără să cedeze ceva din programul politic al partidului național român, fără să caute grațiile stăpânirii, a știut să găsească însă calea mijlocie, pe care persistând noi, Ungurii nu ne mai pot acuză că suntem element desordonant. Nimeni nu ar fi fost în stare a ne opri, ca în ziua de instalare să facem o demonstrație enormă, să-i meargă vestea. Aveam popor destul! Țineam să dovedim însă, că știm să apreciam cuvintele drepte și tendințele spre pașnică conviețuire între neamurile patriei noastre și s'o spunem că idealul nostru nu este retragerea rigidă de pe toate terenele vieții publice, ci pasivitatea politică ni-s'a impus cu sila, de împrejurări create prin nesocotirea legii. Dorim însă a lua parte la viața statului, îndată ce se aplică cu dreptate legile pozitive, din a căror respectare reprezentantul guvernului ni-a spus că 'și va face cult.

Și desigur, nu stăm, în privința aceasta, izolați, ci toți Românii de bine se vor bucura în ziua când vor vedea, că și în centru și la periferii stăpânirea caută prilej să împace naționalitățile, toate dorind să-și realizeze nu idealuri contrare patriei noastre comune, ci, cum a zis fișpanul Urbán: „în cadrul statului ungar“.

Acum ori mai târziu, dar cu sinceritate și gând de a face dreptate, guvernul unguresc căutând apropiere cu noi, nu va întâmpina un popor fără simț politic, ci Românii vor și

să aprecieze ori-ce tendință spre îndreptarea stării de lucruri ce ne ține încordați d'atăta amar de vreme.

Eată ceea-ce a voit să demonstreze oratorul Românilor în ședința de Mercuri a congregațiunii comitatului nostru.

E vorba numai ca stăpânirea să aprecieze importanța acestei atitudini.

Budgetul instrucțiunii publice. Comisia financiară din Dieta în zilele acestea a discutat budgetul instrucțiunii, cu care ocaziune au fost atinse câteva chestiuni generale, privitoare la remedierea unor neajunsuri de ordine morală.

Întru cât privește învățământul universitar, s'a constatat faptul, că e prea mare numărul celor respinși dela examene; ceea-ce este a se reduce la împrejurarea că nu există manuale corespunzătoare, după cari tinerimea s'ar pute pregăti; ear în legătură cu aceasta s'a accentuat, că profesorii se ocupă prea puțin de tinerime și de a remedia răul provenit din lipsa de manuale, prin publicarea cursurilor lor.

Ministrul Vlasicic spune, că s'au făcut pașii necesari în această privință pe lângă colegiul universitar.

În privința școalelor medii, a căror statificare de urgență o cere Komjáthy, ministrul răspunde, că nu este justă temerea că școalele naționalităților ar educa tinerimea, fără excepțiune, în spirit antipatriotic.

Uguron cere o mai apropiată privighere asupra școalelor confesionale și ale naționalităților, dela cari pretinde să se alăture, credincioase, „ideii de stat maghiar“.

N'ar fi oare mai consult, întrebăm noi, ca să se privegheze asupra roadelor învățământului propriu zis, ca să nu mai poată face ministrul triste constatări, ca și la examenele universitare din Budapesta? — în loc de a umbla să plaseze „idei“, unde trebuia să se învețe carte!

Din Dietă.

— Ședința dela 9 Noemvrie. —

În această ședință s'a încheiat dezbaterile în general asupra proiectului de lege despre căsătoria moștenitorului de tron.

Primul orator al ședinței a fost deputatul kossuthist Pichler, care a declarat de barbarie căsătoria morganică și a întrebat, că la ce e trebuință atunci de înarticulară în lege a unei asemenea căsătorii? Ori și cum s'ar explica — zice — căsătoria morganică, poporul n'o poate judeca, ci numai osândi. Deci dînsul nu poate primi proiectul.

După Pichler a vorbit apoi ministrul-president Széll, combatând din nou atacurile opoziției. Cea mai surprinzătoare parte a vorbirii prim-ministrului a fost declarațiunea, că la dezbaterile în special a proiectului dînsul va prezenta Camerei o ast-fel de modificare, în urma căreia proiectul nu va atinge ordinea succesiunii la moștenirea tronului. — Verbal ea sună astfel: „Regularea succesiunii la tron, cuprinsă în articolii de lege I. și II. din 1723, este de sine stătătoare atât relativ la originea, cât și la condițiile și la cuprinsul său, și ori-ce chestii, cari aparțin cadrului moștenirii tro-

nului, sunt a se judeca după dispozițiile aceleia“.

Această declarațiune a ministrului-president a fost întâmpinată cu ovații frenetice de Camera întreagă, și astfel proiectul a fost primit în general, ear' dezbaterile lui în special s'a amânat pentru ședința proximă.

Crisa liceului din Brașov.

Noi, cari am demascat întâia oară uneltirile „trocarilor“ dela Brașov, și am arătat ce fac și unde pot duce d-nii Voiva, Saftu, Vlaicu et C-nie liceul dela Brașov, avem azi trista satisfacție de a pute să înregistrăm și judecata aspră, dar dreaptă pe care o face și dl V. Onițiu, asupra acelorasi persoane și aceluiași sistem pe care noi l'am combătut energic, dar cu care dl Onițiu, despărțindu-se de noi, a crezut că o să poată munci.

Eată, într'adevăr ee zice în discursul său de adio dl Onițiu:

Inzestrat cu aceste talismane 'mi-a fost ușor, mai bine, zis, ne-a fost ușor să trecem naia școalei integră prin cele mai cumplite furtuni, cum a fost chestiunea rentei și conflictul între bisericile coproprietare ale școalelor, furtuni, cari în singuraticile lor peripeții ne amenințau cu perire.

Școala, cum zic, a eșit întreagă, ba întărită chiar din furtunoasele valuri, și ce sărbătoare au avut sufletele noastre, când în zilele neuitate ale iubileului ei de 50 de ani, ce am sărbătorit acum câteva luni de zile, o am văzut la liman sigur scldată în raze calde de soare, pășind cu încredere spre viitorul ei indiscutabil de mare și frumos!

Cum însă omul, care petrece în rău, tot după bine suspină, ear' când ajunge la bine nu se astimpără până nu dă iute și degrabă earăși de rău, — așa au pășit-o și școalele noastre. Dacă nu erau necazuri esterne, au trebuit să se creeze rele interne, pentru-ca să ai cu ce să-ți opăcești activitatea școlară.

Timpul de bine al liniștei, care s'a revărsat asupra școalelor, s'a părut foarte potrivit pentru-ca grupa atotputernică din Scheiu, pe care am caracterizat-o detaliat în actul meu de demisiune, să ese pe față cu forța brută și terorizatoare a programului ei, program, în care școalele noastre, pentru cari noi ne dăm sufletul, figurează ca un balast, ca un bucluc, ca o pedecă.

Prilegiul pentru această bravură au fost alegerile de profesor la școalele medii săvârșite de Eforia școlară în 14 August v. a. c.

Am indicat în demisiunea mea, cum procederea Eforiei școlare a fost în cazul dat o călcare și eludare de legi, o desconsiderare a drepturilor și datorințelor mele de director, o denegare a tradițiunii de 50 de ani în praxa stabilă a Eforiei școlare. Și toate aceste pentru ce? Pentru a se face un serviciu școalelor? Învățământului Progresului? Pentru a salva vre-un principiu etc, ce stă mai presus de toate? Nu. Nici chiar Eforia școlară nu ar îndrăzni să

Secretul unui om bătrân.

O istorioară originală povestită din viața lui
Stefan Sabo, din Pakozd.

Oameni iubiiți!, cel mai prețios lucru ce are omul e sănătatea. Durere însă cu greu se găsește un mijloc de vindecare, când omul e bolnav. Eu am fost 6 ani bolnav și am probat toate cele posibile de giaba. În fine ețese în tr'un ziar despre „Fellers Elsa Fluid“ în Apoteca din Stubica (Comitatul Agram) și-mi eugot: „balt probez și eu acesta!“ Comandez o dusină de probă și acum vă pot povesti o istorioară: 6 ani n'am putut umbla de podagră și dureri groaznice în picioare pe care nu le puteam ridica și nu puteam dormi o noapte măcar. În zece zile de-arindul m'am uns cu „Fellers Fluid Elza“ și deja am putut umbla și dormi, car la 3 săptămâni am fost sănătos ca un pește. Toți vecinii și neamurile nu puteau admira de ajuns acest mijloc miraculos ce mi-a ajutat. Toți au știut că eu comandasem „Fluidul Elsa“ și mai întâi mi vene vecinul Michel, ci că și el are tocmai așa feribinteli la cap, friguri, și că-l dor mâinile, picioarele și mijlocul. Ii dau un Flacon cu „Elsa Fluid“ și în 3 zile a fost sănătos. Stefan din deal încă a venit ca să-i dau din minunatul Fluid Elsa care ajută fleacăruia, căci pe nevastă sa o doare peptul, tușeste și are înăpăsturi în pept. Închipuiți-vă oameni buni după 2 zile vine nevasta lui Stefan se-mi mulțumească, că Fluidul i-a ajutat. Tocmai la Iosef vine țeranca lui Hirsler, că băiatul ei e pe ducă, vomează, plânge, și are sgarciuri în foale, și nu știe ce să se facă. A umbiat destul pela apoteei și toate femelele iscusite a probat totul degiaba și copilul e pe moarte. Îndată mă uit la descriere ce e la fio-care flacon, dacă nu se poate ajuta ceva; și într'adever aici stă 10 picături în lapte, și cu fluidul acela se unge foalele, și trebuie se ajute. Ii dau un flacon și-i spun: nu trebuie se fi supărat, ce stă în descrierea acia trebuie se fie adevărat, știți încă că pentru a-ți pute ajuta trebuie să fie 2 flacoane și pentru ca să nu fi înșelat și se capotei adevăratul „Fluid de Elsa“ trebuie se scrii corect la: EUGEN VICTOR FELLER apotecar,

zur heiligen Dreifaltigkeit in Stubica Nr. 135 (Comitatul Agram) o iofin: 12 flacoane costă 5. coroane, iară poșta o plătește apotecele. Încă în aceeași seară a fost băiatul sănătos și în 8 zile mi-a adus țeranca Hirsler cu deplină bucurie 20 flacoane cu Elsa Fluid, spunând că de n'ar fi avut fluidul Elsa băiatul ar fi murit. La un ospăț a lui Sep, m'am mirat ce istorisau oamenii despre fluidul Elsa, spuneau anume că ajută la copil și de vindecarea frăsului, de limbrici, la alți oamenii de disenterie, pentru dureri de dinți, rae, orhanu răni, sgarciuri dureri de stomach, și de slăbiciuni. Unul tușea cu sânge și i-a ajutat, la boi și porci a ajutat, oamenii le dadeau în beutură când nu mânca, și îndată începeau se mânance. Cu un cuvânt ajută la toate boalele.

FLUIDUL ELSA, de FELLER veritabil o numai atuncea când poartă marea „Elsa cu explicaerea de folosire și cu iscălitura „Feller“ se comandază numai cu rambersă sau prin trimiterea banilor prin mandat postal costă cu poșta cu lada și conspect de întrebuintare la o'altă 1 Dusina (12 flacoane) 5 coroane, 2 Dusini (24 flacoane) 8.6 coroane, 4 Dusini (48 flacoane) 16 coroane franco în ori-ce parte a locului.

Cine vofește se aibă Fluidul Elsa de Feller veritabil sau pilule Elsa de Feller veritabile să le comande prin scrisoare indicând corect adresa la Eugen V. Feller apotecă la „heil. Dreifaltigkeit in Stubica Nr. 135. (Comitatul Agram.) Se mai capetă veritabil la apoteca Josif de Türök în Budapesta strada regelui Nr. 12. și la apoteca furnizorului curței regale Béla Zoltán în Budapesta strada coroanei mari Nr. 23.

O adevărată comoară e pentru omenime renumitul fluid Elsa de Feller care vindcă o sumedenie de boale grabnic și la sigur. Cu desăvârșire novătămătoare: de autoritățile sanitare examinată și găsită că mijloc vindecător de casă și pentru popor. Amănunte la inserat.

439 11—11

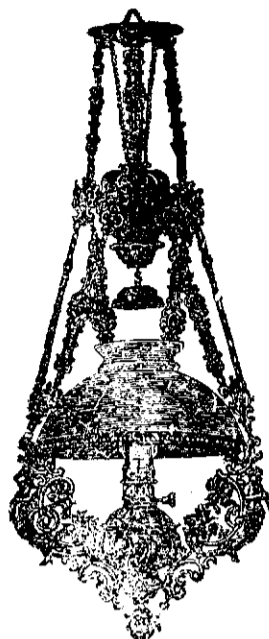
Szabó Albert

prăvălie de sticlărie, lampe, serviciuri de porțelan și de bucatărie.

ARAD.

Strada Atzél-Péter Nr. 1.
vis-à-vis cu intrarea principală în teatru.

ARAD.

Lampe atornate și cu picior,
filului electrice și pentru gaz.

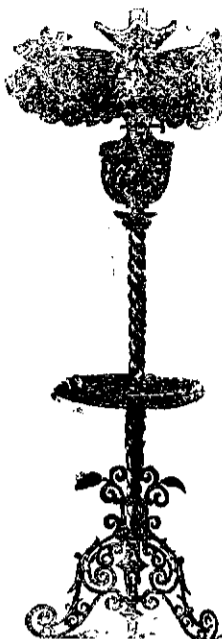
Obiecte și tacămuri de al-
paca și de alpaca-argint.

Vase de tinichea
pentru fert, smălțuite.

Obiecte de lues și decorații de păreți
de majolica.

Efecte de sticlă și de porțelan.

Mare asortiment de
oglinzi de toaletă,
de aplicat pe părele sau pe masă.

Singurul represent. al fabricii de electricitate Ganz și Comp.

Serviciuri de cafea, Moeca, și pentru ceaiu, dela 3 fl. 60 cr. în sus. — Serviciuri de masă de cel mai fin porțelan de Karlsbad și din fayence, dela 10 fl. în sus. — Efecte de casă și de bucatărie. — Rame pentru oglinzi și tablouri, în mai mult de 150 modele.

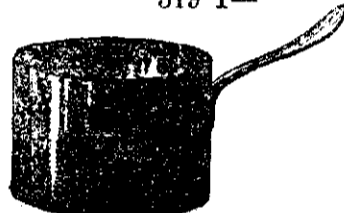
Lucrări de sticlărie se primesc în prețuri modeste.

Instalări pentru mirese,
dela cele mai simple până la cele mai pompoase
519 1—

Comande din provinciile
se execută p u actual.

Catalogue ilustrate se
trimite la cerere
gratuit și francato.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățator; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, —	—	„ 2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, —	—	„ —80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, —	—	„ 2.— „
6.) „Principiile politiceii“, după Dr. T de Holzendorf, de T. Păcățeanu —	—	„ 4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. —	—	„ 2.50 „
8.) „Războiul pentru neatârănare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei“	—	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secu, a născ. Truția —	—	„ 1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, —	—	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. —	—	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. —	—	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. —	—	„ 5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, —	—	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz —	—	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stulul Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un sdaus de cântec populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fle-care op 10 fleri spese postale.